

MEDEDELSER

Høringer - EU's narkotikastrategi for 2004-2011 - Bekendtgørelser om detentionsanbringelse og politiets anvendelse af magtmidler - Rammeafgørelse om opbevaring af data (forebyggelse af kriminalitet, herunder terrorisme) - Rammeafgørelse om europæisk bevissikringskendelse til fremskaffelse af genstande, dokumenter og data i straffesager

37. Skattesvindel - Menneskerettigheder - Højesteretssag - Langvarig sagsbehandling - Betinget straf - Procesbevilling
38. Bedrageri - Beviser - Beløbsramme for groft bedrageri
39. Brandstiftelse - Unge lovovertrædere - Retslægerådet - Behandlingsdom - Tilregnelighed
40. Erstatning for uberettiget udvisning - Frister
41. Færdselsloven - Vigepligt - Betinget frakendelse undladt - Domskoncipering - Dyreriget
42. Samfundstjeneste - Vilkårsovertrædelse
43. Fængselsbesøg - Forsvarere - Tidspunkter - Ombudsmanden
44. Vold, grov - Nødværge, exces
45. Vold mod politiet - Forsæt - Nødværge, putativ
46. Brugstyveri - Materiel typicitet
47. Beviser - Tilladelse til obduktion
48. Ungdomssanktion - Ophold i sikret institution - Røveri

LANDSFORENINGEN AF BESKIKKEDE ADVOKATER

- -

Landsforeningens bestyrelse:

Niels Forsby
formand, København

Steen Bech
næstformand, København

Sven-Erik Poulsen
København

Michael Abel
Holbæk

Anne-Birgitte Bjerre-Olsen
Odense

Hans Kjellund
Århus

Mona Martens
Aalborg

Henrik Thorstholm
Skjern

Ansvarshavende redaktør:

Elsebeth Rasmussen

Oplagstal: **1100**

Formandens adresse:

Nansensgade 45 A, 1366 København K

Telefon 33 36 90 10
Fax 33 93 66 81

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Det Internationale Kontor

Østergade 16
9. august 2004

Vedr.: J.nr. 2004-135-0119. Høring vedr. udkast til EU's narkotikastrategi for 2004-2011.

Justitsministeriet har med skrivelse af 16. juli 2004 anmodet om en udtalelse vedr. ovennævnte.

Forslaget har været forelagt bestyrelsen og giver ikke anledning til bemærkninger.

På bestyrelsens vegne
Elsebeth Rasmussen

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Færdselskontoret

Østergade 16
9. august 2004

Vedr.: J.nr. 2004-11172-0011. Høring vedr. udkast til bekendtgørelse om detentionsanbringelse samt bekendtgørelse om politiets anvendelse af visse magtmidler.

Justitsministeriet har med skrivelse af 26. juli 2004 anmodet om en udtalelse vedr. ovennævnte.

Udkastene har været forelagt bestyrelsen og giver ikke anledning til bemærkninger.

På bestyrelsens vegne
Elsebeth Rasmussen

Justitsministeriet
Civil- og Politiafd.
Det Internationale Kontor

Østergade 16
10. august 2004

Vedr.: Sagsnr. 2004-165-0596. Forslag til rammeafgørelse om opbevaring af data, der behandles og lagres i forbindelse med levering af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, og af data, der findes i offentlige kommunikationsnet, med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre og retsforfølge kriminalitet og strafbare handlinger, herunder terrorisme.

Justitsministeriet har med skrivelse af 3. august 2004 anmodet om en udtalelse vedr. ovennævnte.

Forslaget har været forelagt bestyrelsen og giver ikke anledning til bemærkninger.

På bestyrelsens vegne
Elsebeth Rasmussen

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Det Internationale Kontor

Østergade 16
13. august 2004

Vedr.: Sagsnr. 2003-165-0518. Forslag til Rådets rammeafgørelse om en europæisk bevissikringskendelse til fremskaffelse af genstande, dokumenter og data til brug i straffesager (KOM (2003) 688).

Justitsministeriet har med skrivelse af 19. juli d.å. anmodet om en udtalelse om ovennævnte.

Rammeafgørelsen har været forelagt bestyrelsen, der også i andre sammenhænge har udtrykt betænkeligheder ved, at retsakter fra andre medlemslande skal anerkendes umiddelbart uden materiel prøvelse i fuldbyrdelseslandet.

Foreningen har også ligeledes ved tidligere lejligheder udtrykt afstandtagen fra afskaffelse af kravet om dobbelt strafbarhed.

Foreningen kan heller ikke anbefale, at det bliver muligt at foretage straffeprocessuelle tvangsindgreb efter begæring fra andre medlemslande i situationer, hvor det efter danske straffeprocessuelle regler ikke ville være muligt. Foreningen kan ikke anbefale en justering af retsplejeloven med henblik på at gøre sådanne indgreb mulige.

Efter rammeafgørelsens artikel 19 skal (virksom) klage indgives i udstedelsesstaten.

Reglerne for advokatbeskikkelse i forbindelse med tvangsindgreb er forskellige i de forskellige medlemslande. Hvis den øvrige del af rammeafgørelsen indføres mod foreningens anbefalinger, skal foreningen henstille, at der skabes mulighed for, at danske statsborgere kan få beskikket advokater til at varetage deres rettigheder i forbindelse med legalitetskontrollen ved de øvrige medlemslandes domstole i mindst samme omfang, som man ville kunne få beskikket advokat efter dansk ret, idet de færreste vil have mulighed for på anden vis at klage i udstedelseslandet over det sluttede indgreb.

På bestyrelsens vegne
Elsebeth Rasmussen

Landsforeningens Meddelelse 37/2004

Skattesvindel - Menneskerettigheder - Højesteretssag - Langvarig sagsbehandling - Betinget straf - Procesbevilling

Skattekontrollovens § 13, stk. 1, EMK art. 6

T angav i sin 1995-selvangivelse kr. 450.000 for lidt og unddrog dermed skat for ca. kr. 270.000. Sagen kom først for byretten i november 2002 som tilståelsessag. Hverken by- eller landsret ville tillægge den langvarige sagsbehandling betydning. Der var dog en enkelt dissens i landsretten for samfundstjeneste.

Først i Højesteret tog man tidsforløbet op til nærmere overvejelse, herunder at sagen "lå død" i en periode på ca. 2½ af ca. 3 år, hvor sagen var hos kommunen. 4 dommere ville gøre straffen rent betinget under hensyn hertil, og til at der - uden at det skyldtes T's forhold - var forløbet ca. 8 år fra indsendelse af selvangivelse og 5½ år fra meddelelse om, at han ville blive sigtet. Den dissenterende dommer ville generelt udvide anvendelsen af samfundstjeneste i denne sag (og en anden sag, der hos flertal-

let faldt ud til ubetinget straf). Tidsforløbet i nærværende sag talte imidlertid for en rent betinget straf, hvorfor han tilsluttede sig flertallets resultat.

Højesteret 1. afd. 429/2003, 10/5 2004

T på 54 år blev på baggrund af en retsmødebegæring af oktober 2002 under en tilståelsessag dømt for overtrædelse af skattekontrollovens § 13, stk. 1, ved forsætligt i sin selvangivelse at have angivet sin skattepligtige indkomst for lavt med i alt kr. 449.512, hvorved det offentlige blev unddraget skat med i alt kr. 275.782.

Der var påstand om frihedsstraf og tillægsbøde på ikke under kr. 250.000.

T var nu i jobtræning, men havde på grund af sin alder svært ved at få arbejde. Han var ikke tidligere straffet.

Byretten udmålte straffen til 40 dages fængsel og fandt på grund af sagens karakter og det unddragne beløbs størrelse ikke grundlag for at gøre straffen betinget. Der blev fastsat en tillægsbøde som påstået på kr. 250.000 med forvandlingsstraf af fængsel i 50 dage.

T ankede til Østre Landsret med påstand om formildelse. Anklagemyndigheden påstod skærpelse. Under ankesagen begrænsede anklagemyndigheden tiltalen til, at den unddragne skat udgjorde kr. 268.435. Der var indhentet en personundersøgelse.

Landsretten udtalte i en yderst kortfattet dom den 24/6 2003 (ØL 7. afd. nr. S-83-03):

"Straffene findes passende.

5 voterende finder ikke grundlag for at gøre nogen del af straffene betinget, ej heller med vilkår om samfundstjeneste.

1 voterende finder det under hensyn til forholdets karakter forsvarligt at gøre frihedsstraffen betinget med vilkår om samfundstjeneste.

Afgørelsen træffes efter stemmeflertallet.

Landsretten stadfæster derfor dommen."

Det lykkedes T at få procesbevilling (formentlig ikke alene på fremhævelse af den noget uensartede praksis i skattesager med lang ekspeditionstid og det menneskeretlige aspekt, men fordi man havde en anden sag, man også ønskede prøvet samtidigt for Højesteret).

I pådømmelsen deltog fem dommere: Hermann, Torben Melchior, Per Sørensen, Poul Søgaard og Thomas Rørdam.

T påstod formildelse, således at frihedsstraffen blev gjort betinget, eventuelt med vilkår om samfundstjeneste. Anklagemyndigheden påstod stadfæstelse.

Om tidsforløbet bemærkede retten:

"Den urigtige selvangivelse for 1995 blev indsendt den 30. juni 1996. T blev ved brev af 28. september 1998 fra Rigspolitechefens afdeling for særlig økonomisk kriminalitet (SØK) gjort bekendt med, at han ville blive sigtet for overtrædelse af skattekontrollovens § 13, stk. 1, eller straffelovens § 289. Den 4. januar 1999 oversendte SØK sagen til videre behandling i Københavns Kommunes skatteforvaltning, som den 16. januar 2002 anmeldte forholdet til Københavns Politi. Det er oplyst, at sagen "lå død" i en periode på ca. 2½ år af de ca. 3 år, hvor sagen var hos kommunen. Retsmødebegæring med henblik på behandling af sagen i medfør af retsplejelovens § 922 blev sendt den 10. oktober 2002."

Undragelserne var iflg. T's forklaring sket ved at udeholde provisionsindtægter fra et firma i USA. I stedet for at få provisionen udbetalt, blev en hel del af den investeret i bl.a. oliefelter. T vidste godt, at han skulle betale skat af de modtagne provisioner, men havde ikke overblik over mellemregninger.

Højesteret gennemgår herefter lovmotiverne, dels til straffelovens § 289, dels Straffelovrådets betænkning nr. 1211/1990 om samfundstjeneste, særligt afsnittene om anvendelse af sanktionen i forbindelse med særlovsdelikter, motiverne i forbindelse med lovreguleringen af samfundstjeneste ved lov nr. 6 af 3/1 1992, afsnittet om hvad Justitsministeriet kunne tilslutte sig af Straffelovrådets anbefalinger vedr. anvendelsesområdet. Endelig motiverne til de to senere love nr. 274 af 15/4 1997 og nr. 230 af 4/4 2000, hvor anvendelsesområdet for samfundstjeneste blev udvidet.

Resten er citat af dommen på 5½ tætskrevne sider:

"Højesterets begrundelse og resultat

Fire dommere - Hermann, Torben Melchior, Per Sørensen og Poul Søgaard - udtaler:

Ved Højesterets dom gengivet i Ugeskriftet for Retsvæsen 1993 side 142 om straf for forsætlig skattesvig efter skattekontrollovens § 13, stk. 1, udtalte Højesteret, at der efter karakteren af det begåede forhold ikke var grundlag for at gøre frihedsstraffen betinget, heller ikke med vilkår om samfundstjeneste.

Ved ændringerne af straffeloven i 1997 og 2000 blev mulighederne for at anvende samfundstjeneste udvidet. Der er imidlertid ikke i lovændringerne eller deres forarbejder holdepunkter for at antage, at den ønskede øgede anvendelse af samfundstjeneste skulle omfatte lovovertrædelser af den foreliggende type, der efter vores opfattelse ikke har den almindelige berigelseskriminalitets karakter. Vi finder derfor, at der ved sådanne lovovertrædelser ikke er grundlag for at anvende betinget dom, heller ikke med vilkår om samfundstjeneste, medmindre der foreligger særlige omstændigheder.

Der er nu - uden at det skyldes T's forhold - forløbet ca. 8 år fra hans indsendelse af den urigtige selvangivelse og ca. 5½ år fra meddelelsen om, at han ville blive sigtet. Det er oplyst, at sagen "lå død" i en periode på ca. 2½ år af de ca. 3 år, hvor sagen var hos kommunen. Under disse omstændigheder finder vi, at frihedsstraffen kan gøres betinget alene på vilkår, at T ikke begår nyt strafbart forhold i prøvetiden.

Dommer Thomas Rørdam udtaler:

I forbindelse med ændringerne af straffeloven i 1997 og 2000 blev der i bemærkningerne til lovforslagene tilkendegivet ønske om øget brug af samfundstjeneste som alternativ til ubetingede frihedsstraffe. Under hensyn til disse tilkendegivelser og til, at skatte- og momssvig har betydelig lighed med de traditionelle berigelsesforbrydelser, som udgør kerneområdet for samfundstjeneste, finder jeg, at udgangspunktet i en sag som den foreliggende bør være en betinget frihedsstraf med vilkår om samfundstjeneste. Jeg har herved også tillagt det betydning, at der ved sådanne lovovertrædelser idømmes betydelige tillægsgbøder. Som følge af det, flertallet har anført vedrørende sagsbehandlingstiden, er jeg imidlertid enig i, at frihedsstraffen kan gøres betinget alene på vilkår, at T ikke begår nyt strafbart forhold i prøvetiden.

Med disse bemærkninger stemmer jeg på samme måde som flertallet.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes med den ændring, at fuldbyrdelsen af frihedsstraffen på fængsel i 40 dage udsættes og bortfalder efter en prøvetid på 1 år fra denne højesteretsdom på vilkår, at T ikke begår strafbart forhold i prøvetiden.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for landsret og Højesteret."

Bedrageri - Beviser - Beløbsramme for groft bedrageri

Straffelovens § 279 og § 286

Bedrageri i to forhold på kr. 598.000 med hensyn til udlejet lys- og lydudstyr var i tiltalen angivet som nypriser incl. moms, skønt det var brugt udstyr, der blev anvendt til udlejning. Selv om udstyret var tilvejebragt intakt, forelå der ingen vurdering af effekterne. Retten anslog prisen til et betydeligt lavere beløb end nyprisen, der, sammenholdt med at T var kendt af udlejerne og oplyste eget navn og cpr.nr., medførte, at forholdet blev henført under § 285, ikke § 286. Fængsel i 8 måneder efter effekternes betydelige værdi, samt at T tidligere var dømt for berigelseskriminalitet.

Københavns Byrets 18. afd. nr. 18.29911/03, 23/1 2004

T på 44 år var tiltalt i forhold 1, ved i oktober 2003 at have begået bedrageri over for et udlejningsfirma ved at have lejet lys- og lydudstyr til ikke under kr. 495.750 incl. moms, hvorefter T anbragte udstyret blandt sit flyttegods på et skib til Syrien.

I forhold 2, bedrageri over for et andet udlejningsfirma dagen efter for et beløb på kr. 103.125.

I begge forhold var der en subsidær tiltale for underslæb vedr. det pgl. udstyr.

Anklagemyndigheden påstod forholdene henført under straffelovens § 286 og nedlagde påstand om udvisning, da T var iraker med asylstatus fra midten af 1980'erne.

T erkendte sig skyldig i underslæb i forhold 1 og i bedrageri i forhold 2. Han var tidligere straffet i 1998 for ulovlig omgang med hittegods med en dom til samfundstjeneste og betinget fængsel i 4 måneder.

Retten udtalte:

"Ad forhold 1:

2 voterende udtaler, at tiltalte lejede udstyr til en betydelig værdi. Udstyret fyldte meget, og tiltalte måtte køre 2 gange, da udstyret skulle hentes. Udstyret blev læsset om til en lastbil og ikke placeret i det lokale, hvor koncerten efter tiltaltes forklaring efter det planlagte skulle afholdes. Tiltalte har ikke nærmere identificeret de personer, han skulle have lejet udstyret for eller nærmere redegjort for de aftaler, han havde med de pågældende. På denne baggrund og under hensyn til, at tiltalte dagen efter lejede yderligere udstyr, finder disse voterende det ubetænkeligt at tilsidesætte tiltaltes for-

klaring om, at udstyret blev lejet til brug for en koncert, og at han først efter, at han fik det udleveret fik den ide at beholde udstyret. Disse voterende finder tiltalte skyldig i bedrageri som beskrevet i anklageskriftet, da han på tidspunktet for indgåelsen af lejeaftalen havde forsæt til at tilegne sig de lejede effekter.

1 voterende finder ikke, at anklagemyndigheden har ført det til domfældelse fornødne bevis for, at tiltalte havde forsæt til at begå bedrageri, og denne voterende stemmer for alene at domfælde for underslæb.

Der afsiges dom efter stemmeflertallet.

Ad forhold 2:

På baggrund af tiltaltes erkendelse, der findes bestyrket af det øvrige i sagen fremkomne findes tiltalte skyldig i bedrageri som beskrevet i anklageskriftet."

De to udlejere A og B var ført som vidner bl.a. om værdien af udstyret, herunder genanskaffelsesprisen.

Retten bemærkede:

"Med hensyn til værdiansættelsen af effekterne lægger retten på baggrund af de af vidnerne A og B afgivne forklaringer til grund, at nyprisen for de lejede effekter var henholdsvis ca. 495.000 kr. og ca. 103.000 kr. Beløbene er incl. moms. Det lægges videre til grund, at der var tale om brugt udstyr, der er blevet anvendt til udlejning. Skønt udstyret er tilvejebragt intakt, foreligger der ikke en vurdering af effekterne. Retten anslår, at værdien af effekterne er et betydeligt lavere beløb end nyprisen. Dette sammenholdt med måden forbrydelserne er begået på, hvor tiltalte var kendt af de personer han lejede udstyret af, og at han oplyste eget navn og cpr.nr., finder retten ikke, at forholdet er af "særlig grov beskaffenhed", som anført i straffelovens § 286, stk. 2, hvorfor forholdene henføres under straffelovens § 285, stk. 1, jf. § 279. Tiltalte frifindes for overtrædelse af straffelovens § 286, stk. 2.

Straffen fastsættes efter straffelovens § 285, stk. 1, jf. § 279 til fængsel i 8 måneder. Der findes ikke grundlag for at gøre nogen del af straffen betinget. Der er ved fastsættelsen af straffen lagt vægt på den betydelige værdi effekterne repræsenterede samt på, at tiltalte tidligere er dømt for berigelseskriminalitet.

Tiltalte har under sagen været frihedsberøvet fra den 6. november 2003.

Da forholdene er henført under straffelovens § 285, stk. 1, er der ikke hjemmel til at udvise tiltalte, hvorfor tiltalte frifindes for påstanden om udvisning af Danmark."

T skulle herudover betale erstatning, dels for mistede lejeindtægter, dels for yderligere omkostninger ved at afhente udstyret, der var nået på et skib til Belgien, inden det blev stoppet af det danske og belgiske politi.

Landsforeningens Meddelelse 39/2004

Brandstiftelse - Unge lovovertrædere - Retslægerådet - Behandlingsdom - Tilregnelighed

Straffelovens § 16, § 69, § 69 a og § 181

S og T, der på gerningstidspunktet var henholdsvis 17 og 18 år, havde ud over hærværk og tyverier i betydeligt omfang sat ild til en skole i januar 2003, hvorved en hel fløj af skolen udbrændte totalt med skader for ca. 20 mio. kr.

I byretten blev begge idømt 4 års fængsel. Landsretten ændrede dommen til anbringelse i en socialpædagogisk behandlingsinstitution. Længstetiden for opholdet blev fastsat til 2 år. Der fastsattes ikke nogen længstetid for foranstaltningen.

Retslægerådet havde for begge peget på en dom til behandling på hospital for sindslidende, men et børnepsykiatrisk hospital fandt vedr. T ikke indikation for indlæggelse. S havde haft ophold på sikret ungdomsinstitution, der anbefalede socialpædagogiske foranstaltninger.

V.L. 1. afd. a.s. S-2812-03, 5/2 2004

S og T, der på gerningstidspunktet for hovedforholdet var henholdsvis 17 og 18 år, var tiltalt under en tilståelsessag for en lang række tyverier, hælerier, grove hærværk, bl.a. i to skoler med skader på sammenlagt kr. 740.000 under fire "besøg", hærværk på kirkegårde, tre mindre brandstiftelser, herunder i biler, dyremishandling i en børneinstitution i to omgange samt i det afsluttende forhold 57:

"straffelovens § 181, stk. 1, brandstiftelse, for S jfr. § 23 medvirken, ved den 14. januar 2003 ca. kl. 00.40 i forening med A at have sat ild til, for S's vedkommende at have medvirket til, at der blev sat ild til udsmykning og inventar i den østlige fløj af M skolen, hvorved denne fløj på ca. 1.200 m² udbrændte totalt, og der skete skade på løsøre og fast ejendom for ca. 20 mio. kr."

Anklagemyndigheden nedlagde påstand om ubetinget frihedsstraf. De tiltalte nedlagde påstand om, at der i medfør af straffelovens § 69, jfr. § 68, 2. pkt., blev truffet bestemmelse om ophold på en socialpædagogisk institution evt. med vilkår om misbrugsbehandling.

S var blevet ambulat mentalundersøgt, han led af DAMP (forstyrrelse af opmærksomhed, opfattelse og motorik) og OCD (tvangsbetingede tanker og handlinger), men ikke lidelser, der påvirkede realitetstestningen. Han havde en opvækst præget af misbrug, vold og alvorlige svigt og fremtrådte med mange narcissistiske og i et vist omfang dyssociale træk. Han var omfattet af straffelovens § 69, og der anbefalede dom til anbringelse i socialpædagogisk behandlingsinstitution. En langvarig indsats var påkrævet. Indlæggelse i psykiatrisk afdeling fandtes derimod ikke formålstjenlig.

Retslægerådet var ikke enig i sanktionen. Det anførte indledningsvist, at S formentlig ikke er og formentlig ikke var sindssyg i perioden for de påsigtede forhold. Han måtte antages at være velbegavet, men opvokset under socialt belastede forhold.

Efter nærmere at have beskrevet S's opførsel under observationen konkluderede Retslægerådet:

"Retslægerådet kan ikke på det foreliggende grundlag nærmere karakterisere arten af S's psykiske lidelse, men det kan ikke afvises, at han befinder sig i begyndelsesfasen til en psykisk sygdom. S findes omfattet af straffelovens § 69, men det er muligt, at hans aktuelle tilstand kan ligestilles med sindssygdom. Uanset den diagnostiske usikkerhed skal Retslægerådet, som mere formålstjenlig foranstaltning end straf, jf. straffelovens § 68, 2. pkt., såfremt han findes skyldig, anbefale dom til psykiatrisk behandling på et hospital for sindslidende med tilsyn af Kriminalforsorgen i forbindelse med afdelingen under udskrivning, således at der af Kriminalforsorgen i forbindelse med overlægen kan træffes bestemmelse om genindlæggelse."

Kriminalforsorgen og kommunen anbefalede anbringelse i socialpædagogisk institution med vilkår om misbrugsbehandling og tilsyn af Kriminalforsorgen.

En sikret ungdomsinstitution, hvor S havde været surrogatanbragt, havde tilkaldt en nærtarbejdende psykiatrisk overlæge, der udtalte, at S ikke var sindssyg, men afvigende på mange punkter, idet han var umoden, forvirret og led af tvangshandlinger, primært en "vaskemani". En fængselsstraf kunne volde ubodelig skade. En behandlingsforanstaltning kunne i modsætning antages at have en forebyggende virkning mod kriminel adfærd.

T var ligeledes blevet mentalundersøgt. Han var normalt begavet, ikke sindssyg, men på gerningstidspunktet formentlig stærkt påvirket af hash, medicin og svampe. Gerningsmændene havde givet inspireret hinanden. Der var i familien massiv disposition til både psykiatriske lidelser og misbrug. T var umoden og distanceret i forhold til egne følelser, med lavt selvværd og rummede megen vrede, som han havde svært ved at håndtere. Også her blev anbefalet anbringelse i socialpædagogisk foranstaltning

med vilkår om misbrugsbehandling. Der fandtes ingen indikation for psykiatrisk behandling.

Retslægerådet mente ikke, at det med sikkerhed lod sig afklare, hvorvidt T var sindssyg i perioden for de påsigtede forhold, men rådet ville finde det sandsynligt, at han aktuelt var sindssyg.

Han havde fra barndommen været præget af visse kontaktforstyrrelser og fra sin tidligste ungdom af letvakt angst. Han havde hertil udviklet en tomheds- og håbløshedsfølelse, som havde medført hyppige selvmordstanker og forsøg på at skære sig selv med barberblade.

I perioden for de påsigtede forhold havde han et omfattende blandet misbrug af rusmidler, men der var ingen holdepunkter for en abnorm rustilstand.

Kort efter varetægtsfængslingen var han blevet overført til ungdomspsykiatrisk afdeling, da han klagede over at høre sin (afdøde) fars stemme. Han fandtes dog ikke objektivt hallucineret. Der fandtes ikke behov for psykiatrisk behandling, ej heller medikamentelt, og efter en måned blev han flyttet tilbage til arresten. Klinisk blev han beskrevet som identitetssvag med tilbøjelighed til at flygte til en fantasiverden.

Ved en samlet vurdering var det sandsynligt, at han befandt sig i en tilstand på grænsen til sindssygdom. Det lod sig ikke afklare, om han havde befundet sig i samme tilstand i perioden for de påsigtede forhold.

Han var i alle tilfælde omfattet af § 69, men det kunne ikke ganske udelukkes, at han var omfattet af § 16, stk. 1. Retslægerådet anbefalede dom til psykiatrisk behandling på hospital for sindslidende.

Den børnepsykiatriske afdeling havde over for Retslægerådet fastholdt, at der ikke under indlæggelsen fandtes nogen tegn på psykotisk lidelse hos T, heller ikke under den efterfølgende mentalobservation. Der var ikke holdepunkter for at antage, at T "befinder sig i en tilstand på grænsen til sindssygdom", "hvordan det end måtte defineres".

I forbindelse med tilbagesendelse til arresten udtalte hospitalet, at der fortsat ikke var holdepunkter for at antage, at T led af en egentlig psykiatrisk lidelse i form af psykose eller depression. Overlægen henstillede, at T's ophold i afdelingen som varetægtsurrogat blev bragt til ophør, fordi der ikke var indikation for psykiatrisk behandling.

Det var oplyst i dommen, at medgerningsmanden A, der på gerningstidspunktet var 16 år, under en tilståelsessag var blevet idømt 4 års fængsel (med dissens for 5 år).

Her havde Retslægerrådet anbefalet en socialpædagogisk anbringelse, men retten fandt ikke en sådan foranstaltning formålstjenlig på grund af de tidsmæssige begrænsninger, jfr. straffelovens § 69 a.

I nærværende sag blev begge fundet skyldige efter deres erkendelse. Samtlige hærværksforhold blev samlet henført til straffelovens § 291, stk. 2.

Efter Retslægerådets erklæring kunne det ikke fastslås, at S var sindssyg. Efter Retslægerådets erklæring om T var det sandsynligt, at denne var eller er sindssyg, eller befandt sig i en tilstand på grænsen af sindssygdom. Efter de lægelige oplysninger i øvrigt kunne det imidlertid ikke lægges til grund, at T var eller er sindssyg. T skulle derfor ikke frifindes for straf efter § 16.

Begge var imidlertid omfattet af § 69, men henset til det standpunkt, hospitalet havde indtaget, ville en dom til psykiatrisk behandling ikke få nogen reel betydning. Begge måtte antages at have et udtalt behov for socialpædagogisk behandling. Retten fortsatte side 14:

"På grund af kriminalitetens omfang og karakter findes en dom til anbringelse i socialpædagogisk institution med den længstetid, der efter straffelovens § 69 a er mulighed for, imidlertid ikke mere formålstjenlig, og også denne mulighed må derfor lades ude af betragtning.

Da der herefter ikke kan peges på andre foranstaltninger, der er mere formålstjenlige end straf, fastsættes straffen for hver af de tiltalte til fængsel i 4 år."

Retten henviste til dommen over A. De forskelligheder, der for hver af de tiltalte gjorde sig gældende med hensyn til alder og kriminalitetens omfang, kunne efter en samlet vurdering ikke begrunde en differentiering.

S og T ankede, S med påstand om anbringelse i socialpædagogisk behandlingsinstitution, således at foranstaltningens længstetid fastsattes til 5 år, og at længstetiden for opholdet fastsattes til 2 år, T med påstand om anbringelse i socialpædagogisk behandlingsinstitution, således at længstetiden for opholdet fastsattes til 2 år.

Subsidiært påstod begge formildelse.

Anklagemyndigheden påstod skærpelse, subsidiært dom til anbringelse i et hospital for sindslidende.

Hospitalsoverlægen fastholdt i erklæringer, at der fortsat ikke var nogen indikation for indlæggelse af T på psykiatrisk afdeling.

Kommunen oplyste, at man uanset sanktionen forventede at kunne tilbyde ophold i en egnet socialpædagogisk institution for begge tiltaltes vedkommende.

En chefpsykolog tilknyttet den sikrede ungdomsinstitution forklarede for landsretten, at han havde haft en række samtaler med S, der efter hans vurdering havde "brug for gennem en længere periode at blive hjulpet til at opnå indsigt i almindelige adfærd- og omgangsnormer. Der kunne være tale om et familielignende miljø. Han skønnede, at 3-5 år ville være en realistisk tidshorisont. På grund af S's gode begavelse kunne der være grund til optimisme."

Landsrettens begrundelse og resultat:

"Der er ikke grundlag for at frifinde de tiltalte for straf i medfør af straffelovens § 16.

På baggrund af samtlige lægelige erklæringer i sagen finder landsretten det mere formålstjenligt end at idømme almindelig straf, at de tiltalte dømmes til en foranstaltning i medfør af straffelovens § 69, jf. § 68, 2. pkt.

Retslægerådet har for begge de tiltalte peget på en dom til psykiatrisk behandling på et hospital for sindslidende. Efter forløbet af S's ophold på (... institution ...) og erklæringerne fra Børne- og Ungdomspsykiatrisk Hospital, Risskov, tiltrædes det imidlertid, at en sådan foranstaltning ikke vil være formålstjenlig.

Herefter findes det mest formålstjenligt, at de tiltalte dømmes til anbringelse i en socialpædagogisk behandlingsinstitution. Som følge af de tiltaltes forhold og de strafbare forholds antal og karakter fastsættes længstetiden for opholdet til 2 år, jf. straffelovens § 69 a, stk. 1. Der fastsættes ikke nogen længstetid for foranstaltninger, jf. straffelovens § 69 a, stk. 2."

Landsforeningens Meddelelse 40/2004

Erstatning for uberettiget udvisning - Frister

Retsplejelovens § 1018 b

E blev i 1997 udvist ved en Østre Landsrets ankedom. Den Særlige Klageret besluttede i 2000, at sagen skulle genoptages. E indrejste igen og fik samme år ophævet udvisningen. E indgav for sent krav om erstatning, men Rigsadvokaten imødedekom kravet delvist, idet der blev ydet kr. 50.000 som godtgørelse for ulempe og forstyrrelse af stilling og forhold. I byretten blev anklagemyndigheden frifundet for yderligere krav, men landsretten tillagde med en kraftig dissens (3-3) yderligere kr. 50.000, da E havde været udvist af Danmark i mere end 3 år.

Ø.L. 22. afd. a.s. S-1030-03, 5/4 2004

Den pakistanske E, den gang 31 år, blev ved Østre Landsrets ankedom af 14/7 1997 udvist af Danmark i 10 år og udsendt af landet den 30/8 1997 efter at være blevet fundet skyldig i bl.a. straffelovens § 244 og § 191 og idømt en tillægs- og fællesstraf på fængsel i 8 måneder.

Den Særlige Klageret besluttede den 16/5 2000, at sagen skulle genoptages for så vidt angik udvisningsspørgsmålet, og E indrejste på ny i Danmark den 14/9 2000, hvorefter Østre Landsret den 6/11 2000 frifandt E for påstanden om udvisning.

Først i maj 2001 søgte han via sin advokat om erstatning for udvisningen. Politiet ville afvise kravet som for sent fremsat. Rigsadvokaten imødekom dog delvist kravet og meddelte den underordnede anklagemyndighed, at han ved sin afgørelse om at realitetsbehandle erstatningskravet lagde vægt på, at det ikke kunne udelukkes, at kravet ville blive imødekommet under en civil sag efter dansk rets almindelige regler, jfr. Anklagemyndighedens Årsberetning 1998 - 1999, bind II, side 71.

Han tilbød kr. 50.000 skønsmæssigt for ulempe og forstyrrelse af stilling og forhold. Han fandt ikke grundlag for at yde erstatning for tort, henset til, at E ved sagens genoptagelse kun var blevet frifundet for udvisningspåstanden, ikke vedr. skyldsspørgsmålet.

Derudover anerkendte han dokumenterede transportudgifter i forbindelse med indreisen i Danmark.

E fastholdt kravet om torterstatning, ligesom han påstod det af Rigsadvokaten tilkendte erstatningsbeløb forhøjet betydeligt.

Byretten tiltrådte, at der var grundlag for at yde godtgørelse for ulempe og forstyrrelse af stilling og forhold, men fandt ikke grundlag for tillige at yde erstatning for tort.

Efter at have anført, hvad E var dømt for og straffens længde, anfører retten:

".. at det efter de oplysninger som var kommet frem under sagen bla. blev lagt til grund, at han på det tidspunkt ikke havde jævnlig kontakt med sine børn, at udvisningen må anses for at have været i overensstemmelse med den da gældende praksis, og at Østre Landsret ved dommen af 6. november 2000 frifandt erstatningssøgende for udvisningspåstanden, men ikke for den idømte straf. Efter erstatningssøgendes forklaring om sine forhold på tidspunktet for udvisningen og under sit ophold i Pakistan finder retten, at den skønsmæssigt fastsatte godtgørelse har en passende størrelse. Retten frifinder herefter anklagemyndigheden for det rejste krav om yderligere æ-

statning. Henset til sagens karakter og til den manglende praksis på området finder retten, at statskassen skal betale sagens omkostninger."

E ankede til landsretten med endelig påstand om, at der blev tillagt yderligere kr. 282.100 med procesrente fra indreisen i Danmark. Anklagemyndigheden påstod stadfæstelse.

E forklarede, at han nu var under uddannelse, han modtog fortsat revalideringsydelse og boede fortsat sammen med hustru og børn. Før varetægtsfængslingen så han børnene en par gange om ugen. Han havde ikke nogen forbindelse til familiemedlemmer i Pakistan, som han kunne relatere sig til. Han afsonede hele den idømte fængselsstraf.

Landsretten udtalte:

"Landsretten tiltræder af de af byretten anførte grunde, at der ikke er grundlag for at yde godtgørelse for tort.

3 dommere finder som byretten ikke grundlag for at tilsidesætte Rigsadvokatens skøn ved fastsættelsen af godtgørelsen for ulempe og forstyrrelse af stilling og forhold og stemmer derfor for at stadfæste byrettens dom.

3 dommere finder navnlig under hensyn til, at E har været udvist af Danmark mere end 3 år, at beløbet passende kan fastsættes til yderligere 50.000 kr. med procesrente som nedenfor bestemt.

Der afsiges dom efter det for erstatningssøgende gunstigste resultat, jf. U 83/879 H."

- 00000 -

Procesrenten blev regnet fra datoen, hvor E indgav sit erstatningskrav i maj 2001.

Forsvareren tilføjer bl.a., at E var udvist i ca. 1.107 dage, hvilket kan omregnes til kr. 90,33 pr. dag. De første kr. 50.000 og rejseomkostningerne blev - bortset fra kr. 1.200 - modregnet i sagsomkostningerne fra tidligere sager.

Landsforeningens Meddelelse 41/2004

Færdselsloven - Vigepligt - Betinget frakendelse undladt - Domskoncipering - Dyreriget

Færdselslovens § 26

Den korte version er, at T, der ikke havde overholdt sin vigepligt, men dog holdt stille for at orientere sig, fik en bøde for at have forvoldt sammenstød, men blev frifundet for frakendelse af førerretten. Den lidt længere version, der følger nedenfor, involverer billedsprog fra dyreriget om trafikanterne.

Retten i Horsens SS PS.1452/03, 28/4 2004

T var tiltalt for overtrædelse af færdselslovens § 26, stk. 2, ved den 6. oktober 2003 kl. 13.30 i Horsens at have ført stor personbil (bus) mod syd ad N-vej ind i krydset med S-vej uden at overholde sin ubetingede vigepligt, hvorved T stødte sammen med anden personbil, der kørte mod vest ad S-vej, med materiel skade til følge.

Anklagemyndigheden nedlagde påstand om bødestraf og betinget frakendelse af førerretten.

T's holdning til tiltalen, hans forklaring og en vidneforklaring er refereret i retsbogen.

Retten bemærkninger:

"Tiltalte har forklaret, at han holdt stille ved hjattænderne før indkørsel på S-vej, mens vidnet har forklaret, at hun mener, at tiltalte ikke holdt stille.

På denne baggrund, der skaber tvivl, må retten lægge til grund, at tiltalte holdt helt stille og orienterede sig forinden fremkørsel.

Retten finder det påfaldende, at vidnet har kørt med en fart af 50 til 55 km/t, og først opdagede bussen, da den var 10 til 20 meter foran hende. En sådan strækning kører hun på ca. 1 sekund, og bussen, der er ganske stor, kommer jo ikke drønende ud på S-vej som en rasende hankat, men kommer nærmere snigende som en stor, grøn kålorm. Det er helt uforklarligt, at hun ikke har set den før.

Retten kan således ikke fæste fuld tillid til vidnets forklaring.

Retten lægger derfor til grund, at tiltalte har holdt stille, og han er kørt frem, da han forventede at kunne gennemføre svingningen, inden vidnet nåede frem.

Retten finder, at tiltalte har fejlvurderet afstanden ned til vidnet, og han er derfor skyldig i tiltalen, men retten finder ikke, at hans fejl er så grov, at den bør medføre frakendelse af førerretten.

Retten lægger her blandt andet vægt på, at det er svært at få en bus fra en mindre vej ind på en mere befærdet vej, og på, at vidnet med større agtpågivenhed og almindelig hensynsfuldhed og lavere hastighed nemt kunne have undgået dette uheld.

Straffen fastsættes efter færdselslovens § 118, stk. 1, jf. § 26, stk. 2, til en bøde på 800 kr.

Anklagemyndighedens påstand om betinget frakendelse tages således ikke til følge.

THI KENDES FOR RET:

Tiltalte T skal betale en bøde på 800 kr.

Forvandlingsstraffen er fængsel i 4 dage.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger."

- oo0oo -

Forsvarersalæret skulle dog afholdes af det offentlige. De fleste dommere vil nok have gættet, at domskoncipisten var Jørgen Rønnow, der desværre er gået på pension her i sommer efter det fyldte 70. år.

Landsforeningens Meddelelse 42/2004

Samfundstjeneste - Vilkårsovertrædelse

Straffelovens § 66

By- og landsret så forskelligt på forløbet med afvikling af samfundstjeneste hos en tidligere stofmisbruger, der havde 4 måneder i sparebøssen. Tidsfaktoren kom nok til at spille ind.

ØL 18. afd. a.s. nr. S-996-04, 21/6 2004

T på 43 år blev i august 2002 dømt for tyveri og lov om euforiserende stoffer og fik en fællesstraf på 4 måneders fængsel, der blev gjort betinget med vilkår om samfundstjeneste i 80 timer.

I januar 2003 indberettede Kriminalforsorgen, at T ikke overholdt aftalen om udførelse af samfundstjeneste, hvorfor man anmodede om en ubetinget straf. Sagen blev indbragt samme måned af anklagemyndigheden, men først afgjort året efter af byretten, i januar 2004.

T bestred ikke at have overtrådt vilkårene. Der var fremlagt en udtalelse af 7/1 2004 fra et rådgivningscenter, der gav efterbehandlingstilbud.¹⁾

Rettens bemærkninger:

"Som sagen foreligger oplyst må det lægges til grund at tiltalte massivt har overtrådt vilkårene for den betingede dom af 15. august 2002.

Den betingede dom af 15. august 2002 var en fællesstraf med en tidligere betinget dom af 10. maj 2001. Henset hertil finder retten det påkrævet, at den idømte straf nu fuldbyrdes. Straffen fastsættes under hensyn til at tiltalte har afviklet 27 timers samfundstjeneste til fængsel i 80 dage, jf. straffelovens § 66, stk. 1, nr. 1 og § 66, stk. 3."

T ankede til formildelse. Anklagemyndigheden påstod stadfæstelse.

Retten citerede en udtalelse fra rådgivningscentret af 16/6 2004:

"Som opfølgning på erklæring af 7. januar 2004 skal det dokumenteres at T stabilt har fulgt Rådgivningscenterets efterbehandling siden da. Han har desuden været en helt anderledes kreativ og positiv person end tidligere, det er vores opfattelse at han grundlæggende er ved at få afstand til gamle adfærdsnormer og uskikke.

T er nu ved at være færdigbehandlet i vores primærgruppe og vil derefter blive tilbudt optagelse i vores seniorklub, der består af eksmisbrugere med lang tids stoffrihed. Disse folk bruger en del af deres tid til at støtte og vejlede nybehandlede brugere af vores tilbud."

En misbrugskonsulent fra centret oplyste supplerende, at der efter det forløb, som tiltalte havde gennemløbet, var god udsigt til, at han ikke på ny ville blive stofmisbruger.

Landsretten udtalte:

"Efter de foreliggende oplysninger om tiltaltes nuværende forhold findes der ikke tilstrækkeligt grundlag for at træffe bestemmelse om anvendelse af ubetinget fængselsstraf. Det findes herefter tilstrækkeligt at træffe bestemmelse om, at længstetiden for samfundstjenesten forlænges til udløbet af prøvetiden, således at dommen af 15. august 2002 i det øvrige opretholdes, jf. straffelovens § 66, stk. 1, nr. 2.

I øvrigt stadfæstes dommen.

¹⁾ Ikke gengivet i byretsdommen, men i ankedommen er der en senere udtalelse fra samme institution, ER)

Thi kendes for ret:

Københavns Byrets dom af 20. januar 2004 i sagen mod T ændres, således at Københavns Byrets dom af 15. august 2002 opretholdes, dog at længstetiden for samfundstjenesten forlænges til udløbet af den ved dommen fastsatte prøvetid."

Landsforeningens Meddelelse 43/2004

Fængselsbesøg - Forsvarere - Tidspunkter - Ombudsmanden

Retsplejelovens § 771

En forsvarer klagede over, at han efter kl. 18 var blevet nægtet adgang til at besøge sin klient, der var varetægtsfængslet i Herning Arrest. Kriminalforsorgen bakkede i første omgang arresthuset op, men ombestemte sig, da Ombudsmanden gik ind i sagen.

Kriminalforsorgen KK 690128, 25/6 2004

Forsvarer F bad Ombudsmanden om bistand som følge af, at han var blevet nægtet adgang til besøg efter kl. 18.00, idet der ikke var noget ledigt besøgslokale.

Han tilbød i lighed med fast praksis i andre arresthuse, at han var indforstået med at benytte andre lokaler, f.eks. lægelokale, bibliotek, arrestforsvarerens kontor eller et besøg i cellen, hvilket alt blev afslået.

Kriminalforsorgen fandt, at det var berettiget, at han var blevet afvist på det pgl. tidspunkt, da hans besøg "ville kollidere med arresthusets arbejdsrutiner".

Kriminalforsorgen ombestemte sig imidlertid ved skrivelse af 25/6 2004:

"Den 29. marts og 7. april 2004 traf direktoratet på baggrund af klager fra Dem afgørelse om, at det var berettiget, at Arresthuset i Herning den 15. december 2003 nægtede Dem adgang til at aflægge besøg hos en klient, der var varetægtsarrestant og indsat i arresthuset.

De har herefter klaget til Folketingets Ombudsmand over direktoratets afgørelser. Ombudsmanden har ved brev af 15. april 2004 bedt direktoratet om en udtalelse i sagen.

På baggrund heraf genoptog direktoratet sagen og efter en fornyet gennemgang af den konkrete sag er direktoratet nået til det resultat, at De burde have haft tilladelse til

at besøge Deres klient i tidsrummet mellem kl. 19, hvor købmandshandelen slutter, og kl. 21, hvor der påbegyndes udlevering af natmedicin.

Direktoratet har ved beslutningen om at ændre afgørelserne lagt vægt på, at der specielt i forhold til forsvarere bør udvises stor fleksibilitet.

Direktoratet har underrettet Arresthuset i Herning og Folketingets Ombudsmand om ovenstående."

Landsforeningens Meddelelse 44/2004

Vold, grov - Nødværge, exces

Straffelovens § 13 og § 245

A og B, der under værtshusslagsmål indbyrdes havde stukket henholdsvis med kniv og slået med ølflaske i hovedet, var tiltalt under samme sag for overtrædelse af straffelovens § 245. A, der havde flere tidligere domme for vold, blev idømt 10 måneders fængsel. Der fandtes for hans vedkommende hverken straffriheds- eller nedsættelsesgrunde. B fandtes ved slagene med flaske at være gået ud over, hvad der var forsvarligt, men det fandtes rimeligt begrundet i skrækken over A's adfærd, og B blev frifundet efter straffelovens § 13, stk. 2.

Københavns Byrets 5. afd., sag nr. 12571/04, 29/6 2004

A på 44 år og B på 63 år var tiltalt:

1. A for overtrædelse af straffelovens § 266, ved 4 timer tidligere på aftenen i en gade nær værtshuset LB at være kommet med trusler mod C, der blev truet med at blive slået ihjel, ligesom A trak sin kniv.

2. A for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, jfr. § 247, stk. 1, ved i april 2004 kl. 22.45 samme aften i værtshuset LB at have tildelt B flere knytnæveslag i ansigtet og på kroppen, ligesom han med en medbragt foldekniv stak B i nederste venstre del af brystet, hvorved B pådrog sig behandlingskrævende skader.

3. A for overtrædelse af våbenloven, idet foldekniven kunne fastlåses i udfoldet position.

4. B for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, ved samme tid og sted som i forhold 2 at have tildelt A flere slag i hovedet med en ølflaske.

5 og 6. A for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, ved på gerningsaftenen at have været i besiddelse af 5 g kokain og 1,9 g brun heroin og 10 dage forinden at have været i besiddelse af 1,2 g hash, alt til eget brug.

A nægtede sig skyldig i forhold 1 og 2. I forhold 2 bestred han ikke at have stukket B, men påstod primært nødværge, subsidiært bortfald eller nedsættelse af straf i medfør af straffelovens § 82, stk. 1, nr. 3 og 5, og § 83.

B nægtede sig skyldig. Heller ikke han bestred at have slået A i hovedet med en flaske to gange, men påstod nødværge, subsidiært bortfald eller nedsættelse af straf i medfør af straffelovens § 82, stk. 1, nr. 2, 3 og 5, og § 83.

Ud over de tiltalte afgav C og tre vidner forklaring, gengivet i retsbogen.

A havde en række tidligere domme:

- 1995 § 244 og våbenloven, hæfte i 20 dage
- 1996 § 244, våbenloven og euforiserende stoffer, 40 dage betinget af samfundstjeneste
- 1997 bøde for bl.a. våbenlov og euforiserende stoffer
- 2001 bøde for bl.a. våbenlov.

B var ikke tidligere straffet af betydning for sagen.

A blev dømt i forhold 1 efter anklageskriftet, dog at truslerne var fremsat på et andet gadehjørne end angivet.

Vedr. forhold 2 og 4 anførte retten:

"Efter bevisførelsen må det lægges til grund, at tiltalte A var påvirket af alkohol og muligvis narkotiske stoffer og meget ophidset og aggressiv, da han indfandt sig på LB. Under opholdet på baren hidsede han sig yderligere op og fremkom med verbale trusler mod de øvrige gæster. Truslerne gik blandt andet på at slå ihjel og stikke med kniv i halsen. Det må videre lægges til grund, at A kom op at skændes med tiltalte B, og at A herunder tildelte B flere knytnæveslag i brystet. Det findes ikke bevist, at A har slået B i ansigtet. B tog herefter for at stoppe A en flaske, hvormed han tildelte A et slag i hovedet. A angreb B igen med slag i brystet, hvorefter B for at stoppe A igen tildelte A et slag i hovedet med en flaske. Slagene med flaske medførte, at A fik en bule og to 3-4 cm lange flænger i hovedet. Tiltalte B findes herved at have gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1. Det må imidlertid antages, at B slog A med flasken for at forhindre ham i yderligere voldsudøvelse. Tiltalte findes ved slagene med flasken at være gået ud over, hvad der er forsvarligt, men da dette

findes rimeligt begrundet i den skræk, der var fremkaldt ved A's adfærd, findes forholdet straffrit i medfør af straffelovens § 13, stk. 2. Som følge heraf frifindes tiltalte B.

Efter bevisførelsen lægges det til grund, at de tiltalte efterfølgende kom ned at ligge på gulvet, og at A på et tidspunkt kom til at sidde ovenpå B. Det lægges til grund, at A herefter forsætligt tildelte B et knivstik i brystet. Retten lægger herved vægt på, at vidner hørte A udtale, at han ville slå B ihjel. Tiltalte A findes herefter at have gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 244 og § 245, stk. 1. Retten finder ikke, at A handlede i lovlig nødværge, da han stak B med kniven. Retten lægger vægt på, at A, der er væsentlig yngre og større end B, sad oven på B, der således var passiviseret, da knivstikket blev tildelt. Der findes ikke grundlag for at anvende straffelovens § 82, nr. 3 og 5, og § 83."

De øvrige forhold blev afgjort på A's erkendelse, og straffen for A blev udmålt til fængsel i 10 måneder, idet retten bemærkede:

"Ved fastsættelsen af straffen har retten lagt vægt på de lægelige oplysninger om knivstikket, herunder at stiklæsionen ikke har været livsfarlig, og på at B forud for knivstikket havde overskredet grænserne for lovlig nødværge."

Landsforeningens Meddelelse 45/2004

Vold mod politiet - Forsæt - Nødværge, putativ

Straffelovens § 13 og § 244

Deltager T i et gadeslagsmål kom til at give en civil politimand C et knytnæveslag i ansigtet. Frifundet efter § 13, stk. 1, eller i hvert fald stk. 2, idet det ikke kunne afvises, at T i sin beruselse og ophidsede tilstand ikke var opmærksom på, at C var fra politiet, men antog ham for at være en af de personer, som kort før havde angrebet ham.

Københavns Byrets 42. afd., sag nr. 14661/2004, 29/6 2004

T, der på gerningstidspunktet var 19 år, var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 244, jfr. § 247, stk. 1, ved i februar 2004 kl. 5 om morgenen på Rådhuspladsen at have tildelt C et knytnæveslag i ansigtet, hvorved denne fik slået en lille flig af en tand.

T nægtede sig skyldig. C og to yderligere vidner afgav forklaring, der er gengivet i retsbogen.

T var i 2001 straffet for bl.a. overtrædelse af § 244, § 245, stk. 1, § 288, stk. 1, nr. 1, samt våbenloven med fængsel i 8 måneder, heraf 4 måneder betinget.

Domsmandsrettens bemærkninger:

"På grundlag af vidnet C's forklaring findes det bevist, at tiltalte gav C et knytnæveslag i ansigtet med tandskade til følge, og at C forinden flere gange havde råbt "politi".

Retten finder imidlertid ikke at kunne afvise, at tiltalte, der umiddelbart forinden havde været involveret i et slagsmål, i sin beruselse og ophidsede tilstand ikke var opmærksom på, at C var fra politiet, men tværtimod antog C for at være en af de personer, som kort før havde angrebet ham.

Under disse omstændigheder findes tiltaltes handling at være omfattet af straffelovens § 13, stk. 1, eller i hvert fald straffelovens § 13, stk. 2, hvorfor han frifindes."

- oo0oo -

T, der oprindelig var sigtet efter § 119, nåede at sidde varetægtsfængslet i 6 dage på RPL § 762, stk. 1, nr. 3, inden han blev løsladt af politiet.

Landsforeningens Meddelelse 46/2004

Brugstyveri - Materiel typicitet

Straffelovens § 293 a

Den dengang 17-årige T havde kørt i en vens bil og forvoldt et sammenstød med en anden bil. Dømt efter færdselsloven, men frifundet for brugstyveri, idet ejeren havde overladt rådigheden over bilen og en nøgle til T med henblik på, at T kunne vise bilen frem til salg.

Retten i Helsingør, SS 319/2004, 30/6 2004

T, nu 18 år, men på gerningstidspunktet 17, var tiltalt for brugstyveri efter straffelovens § 293 a, ved at have kørt en bil.

I forhold 2 overtrædelse af FL § 26, ved under et venstresving at have forvoldt sammenstød med modkørende bil, og forhold 3 kørsel uden kørekort.

Der var påstand om betinget fængselsstraf og tillægsgbøde. T nægtede forhold 1, men erkendte det øvrige.

Resten er citat af dommen:

"Tiltalte har blandt andet forklaret, at hans ven, der ejede bilen, annoncerede bilen til salg. Da venen flyttede fra byen, parkerede han bilen og en nøgle til den hos tiltalte, så tiltalte kunne vise den frem. Venen har ikke sagt til tiltalte, at han ikke måtte køre i den, men han har heller ikke sagt, at han måtte køre i den. Da hans knallert en dag var gået i stykker, kørte han i stedet i vennens bil.

Der har været fremlagt fotos og rids over uheldsstedet.

Retten bemærkninger:

Ad forhold 1:

Straffelovens § 293 a, er indført ved lov nr. 380 af 6/6 2002, der medførte en skærpelse af straffniveauet for brugstyveri af biler.

I Rigsadvokatens meddelelse nr. 4/2002 anføres, at udgangspunktet for strafpåstanden for førstegangsovertrædelser begået af unge under 18 år er 14 dages fængsel som udgangspunkt betinget med vilkår om samfundstjeneste. I bemærkningerne til lovforslaget (lovforslag nr. 118/2001-2, pkt. 3.3) anføres bl.a.: "Henset til den brugsværdi og den økonomiske værdi en bil har, er brugstyveri af en bil endvidere i almindelighed til stor gene og ulempe for ejeren. Hertil kommer, at brugsstjålne biler i almindelighed ikke bringes tilbage til ejeren af gerningsmanden. I den forstand har biltyveri reelt stor lighed med egentligt tyveri omfattet af straffelovens § 276."

I den foreliggende sag har ejeren, der var tiltaltes ven, overladt rådigheden over bilen og en nøgle til denne til tiltalte. Det var forudsat, at tiltalte ikke selv måtte køre i bilen, da venen vidste, at tiltalte var under 18 år og ikke havde kørekort. Venen har i øvrigt intet erstatningskrav, da venen og tiltalte har ordnet erstatningsspørgsmålet i mindelighed.

Retten finder herefter ikke, at en sådan mere videregående brug end forudsat i et forhold mellem to venner kan anses for omfattet af straffelovens § 293 a, hvorfor denne brug ikke anses for "uberettiget" i § 293 a' forstand, jf. herved UfR 1963.1029 V.

Tiltalte frifindes derfor.

Ad forhold 2 og 3:

I overensstemmelse med tiltaltes erkendelse, der bestyrkes af det i øvrigt oplyste, findes tiltalte skyldig.

Tiltalte var på gerningstidspunktet under 18 år og i øvrigt i færd med at tage kørekort.

Straffen fastsættes til en bøde på 3.000 kr., jf. færdselslovens § 117, stk. 5, jf. § 56, stk. 1, og § 118, jf. § 3, stk. 1, og § 26, stk. 6.

Forvandlingsstraffen er fængsel i 6 dage."

Landsforeningens Meddelelse 47/2004

Beviser - Tilladelse til obduktion

Lov om ligsyn m.v. § 9

Politiet ville have en afdød bilist B obduceret, idet hun forud for uheldet pludselig var kørt over i den modkørende vejbane. Både byretten og landsretten fandt dette upåkrævet, henset til, at der ikke var nogen sigtede i sagen og et samtykke i at udtage blodprøver af afdøde.

ØL 4. afd. kære nr. S-2426-04, 30/6 2004

I byretten, hvor der var beskikket advokat for den pårørende til B, redegjorde politiet for baggrunden for begæringen om obduktion. B var på en hovedvej pludselig kørt over i modsatte vejbane. Ligsynet over B havde mundet ud i et ønske om obduktion, da de forudgående omstændigheder ved færdselsuheldet ikke var blevet afklaret. En obduktion ville vise, om B var blevet ramt af en blodprop, ligesom blodprøven ville afsløre en eventuel medicinindtagelse, også henset til, at B var i behandling for forhøjet blodtryk. En obduktion ville også kunne klarlægge de forsikringsmæssige forhold. Hjemlen til obduktion var lovens § 9, stk. 1, nr. 2 og 3, idet døds måden ikke var fastslået med tilstrækkelig sikkerhed ved ligsynet, og da en obduktion måtte skønnes påkrævet til endelig klarlæggelse af årsagen til uheldet.

Advokaten protesterede mod obduktion, lovens betingelser var ikke opfyldt. Det teoretiske ønske om at få fastlagt den mulige årsag til uheldet havde ingen praktisk betydning, da ingen var sigtet i sagen. Han ville under de foreliggende omstændigheder alene acceptere, at der blev udtaget blodprøver.

Anklageren oplyste, at blodprøveudtagningen alene ville kunne ske i forbindelse med en egentlig obduktion iflg. telefoniske oplysninger fra Retsmedicinsk Institut.

Byretten afsagde sålydende

"K E N D E L S E:

Under hensyn til uheldets karakter, som ikke kan betragtes som aldeles enestående i Danmark i dag, sammenholdt med den interesse som de pårørende må have i at kunne modsætte sig obduktion, også under de foreliggende forhold, herunder også set i lyset af ulykkens karakter og afdødes tilstand efter ulykken, findes det offentliges interesse i med fuldstændig sikkerhed at få fastslået den mulige dødsårsag, udover selve sammenstødet, ikke i sig selv at kunne begrunde obduktion, jf. lov om ligsyn, obduktion mv. § 9, stk. 1, nr. 2. Når hertil kommer, at der ikke findes at foreligge politimæssige grunde, der gør det påkrævet i denne konkrete situation, at der foretages yderligere retsmedicinsk undersøgelse udover det retslægelige ligsyn til fastlæggelse af dødsårsagen, findes ej heller betingelserne i samme lovs § 9, stk. 1, nr. 3, at foreligge, særlig når henses til at advokaten har accepteret, at der udtages blodprøver af afdøde. Herefter

Bestemmes:

Anklagerens begæring om obduktion af B tages ikke til følge."

Politiet påkærede kendelsen. Landsretten stadfæstede i henhold til byrettens grunde.

Landsforeningens Meddelelse 48/2004

Ungdomssanktion - Ophold i sikret institution - Røveri

Straffelovens § 74 a og § 288

A og B, unge røvere på henholdsvis 15 og 20 år, blev for røveri af mobiltelefoner fra en gruppe på 3 unge idømt henholdsvis ungdomssanktion og en delvis betinget straf på 6 måneder, hvoraf fuldbyrdelsen af 3 måneder blev udsat.

Anklagemyndigheden havde vedr. den 15-årige, der havde været frihedsberøvet 39 dage, men var blevet løsladt inden domsforhandlingen, påstået, at ungdomssanktionen skulle indledes med et ophold i sikret institution i 3 måneder.

Retten fandt under henvisning til den skete varetægtsfængsling sammenholdt med forløbet efter løsladelsen og lovovertrædelsens karakter ikke anledning til, at A skulle påbegynde afviklingen af ungdomssanktion i en sikret afdeling.

Københavns Byrets 12. afd. nr. 1901/2004, 16/3 2004

A på 15 og B på 20 år var sammen med en tredie, C, der ikke fik sin sag afgjort, tiltalt,

B for et indbrudstyveri fra en købmand med beskedent udbytte, og alle for røveri, ved den 29/12 2003 om natten på gaden at have truet 3 personer til at udlevere bl.a. deres mobiltelefoner, idet A skubbede, og B sagde: "Hvis I ikke følger med, vil vi smadre jer", hvorefter A fortsatte truslerne.

Sagen blev vedr. C efter afgørelse af skyldspørgsmålet udsat på afventen af en mentalundersøgelse.

Anklagemyndigheden påstod A idømt en ungdomssanktion, der skulle indledes med en anbringelse de første 3 måneder på en sikret afdeling. For B påstod man fængselsstraf. Han var tidligere i 2002 straffet med en bøde for bl.a. tyveri. Han blev her under sagen frifundet for indbrudstyveriet.

Begge blev fundet skyldige i røveriet, som A erkendte. Retten lagde til grund, at B havde deltaget aktivt ved at bakke A's trusler op.

Retten bemærkede:

"Tiltalte A har herefter overtrådt straffelovens § 288, stk. 1, nr. 1. Efter udtalelsen fra Københavns Kommune lægges det til grund, at han har markante tilpasningsvanskeligheder. Retten finder endvidere, at han har gjort sig skyldig i grovere personfarlig kriminalitet og at i hvert fald en delvis ubetinget frihedsstraf er forskyldt. Herefter er betingelserne for anvendelse af ungdomssanktion i henhold til straffelovens § 74 a opfyldt. Der afsiges derfor dom som påstået af anklagemyndigheden med den modifikation, at der under henvisning til den skete varetægtsfængsling i sikret institution sammenholdt med forløbet efter løsladelsen den 6. februar 2004 og lovovertrædelsens karakter, ikke findes anledning til at bestemme, at tiltalte A i de første 3 måneder skal anbringes på en sikret afdeling i en døgninstitution."

B blev idømt fængsel i 6 måneder, hvoraf fuldbyrdelsen af 3 måneder blev udsat. B havde været frihedsberøvet i 78 dage.

- oo0oo -

Vedr. indledende ophold i sikret institution henvises til Rigsadvokatens Meddelelse 2/2004 side 31-36, og UfR 2002.1303 V om en 16-årig pige, der blev dømt for 5 voldsforhold.

Der henvises endvidere til artikel i Lov & Ret September 2003, side 3ff af Jørn Vestergaard.